

Lasten
Forssa

FORSSAN

KULTTUURIKASVATUSSUUNITELMA

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	5
Arvot ja tavoitteet	6
Varhaiskasvatus ja esiopetus	
Leikki varhaiskasvatus ja esiopetus	8
Perusopetus	
Lukeminen 1. ja 2. luokka	10
Luovuus 3. ja 4. luokka	12
Läsnäolo 5. ja 6. luokka	14
Liike 7. luokka	18
Laatu 8. ja 9. luokka	20
Toisen asteen opetus	
Luonto	22
Kulttuurityöryhmä	24
Liitteet	
Wahren-keskuksen kulttuuripolut	25
Oman alueen kulttuurikohteet	26

JOHDANTO

Tämä kulttuurikasvatussuunnitelma on varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmia täydentävä asiakirja. Asiakirja on laadittu vuonna 2017 ja tavoitteena on arvioida ja päivittää suunnitelma kahden vuoden välein.

Forssan kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on kokonaisvaltaisesti hyvinvoiva lapsi ja nuori, joka uskoo itseensä ja mahdollisuuksiinsa, on utelias uusista asioista kohtaan, on valmis oppimaan ja välittää muista. Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten mahdollisuutta osallistua ja tutustua monipuolisesti kulttuuriin ja taiteeseen, luoda heille elämyksellisiä kokemuksia, tukea tasapainoista kasvua ja edistää lasten itse luomaa kulttuuria. Suunnitelman keskiössä on lapsi ja nuori.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toimintaa ohjaavat valtakunnallisesti asetetut normit ja Forssan kaupunkistrategian sekä Lasten Forssan arvomaailma. Tavoitteiden työstämisessä on huomioitu Suomen lastenkulttuurikeskusten

liiton Laatukäsikirjan asettamat suuntaviivat lastenkulttuurille.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tarkoitus on linjata ja asettaa tavoitteita Forssan kulttuurikasvatukselle ja antaa keinoja suunnitelman toteutukseen.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on työstänyt työryhmä kasvatus- ja opetuspäällikkö Tiina Kemppaisen johdolla. Työryhmän jäsenet ovat vastaava lastentarhanopettaja Kirsi Kangas, koulunjohtaja Atte Lähdekorpi ja kirjasto-toimenjohtaja Maarit Järveläinen sekä Kulttuuriyhdistys Kuvio ry:n kulttuurituottaja Minna Lehtola osana LEKA -verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen palveluja. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on työstämässä ollut myös mukana Wahren-keskus, varhaiskasvatus ja peruskoulut.

ARVOT JA TAVOITTEET

Forssan kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on taata lapsille ja nuorille tasa-arvoinen mahdollisuus osallistua paikalliseen kulttuuriin ja edistää heidän itse luomaa kulttuuria. Tätä tuetaan vahvistamalla kulttuurin monimuotoisuutta, lasten- ja nuorten kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja oikeutta osallistua kulttuuri- ja taide-elämään.

Tavoitteena on tehdä nykyinen toiminta näkyväksi ja kehittää lastenkulttuurityön laatua. Kulttuurikasvatussuunnitelma laaditaan lapsilähtöisesti Lasten Forssa ideologiaa tukien. Lasten Forssa -lapsiystävällisyys ohjelma on palvelulupaus ja arviointitoimintaa. Sitä kuvastavat tahto, asenne, yhteistoiminta ja osaaminen. Ohjelma tarjoaa periaatteet palveluiden järjestämiselle ja tukee turvallista ja viihtyisää elinympäristöä lapsille ja perheille.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on kulttuurinen yleisivistys, tukea kulttuuri-identiteetin

muodostumista ja vahvistaa kulttuurin moninaisuutta.

Lapsilähtöisyys on lasten ja nuorten kuulemista ja aikuisten läsnäoloa, siinä tuetaan lapsen ja nuoren ilmaisua ja tekemistä sekä painotetaan toiminnallisuuteen, osallisuuteen ja hyvinvointiin.

Lapsilähtöisyyttä tuetaan 7 L -kirjaimella ja niistä jokainen on tärkeä osa varhaiskasvatuksesta toisen asteen opiskelijoille suunnattua toimintaa kulttuurikasvatussuunnitelman puitteissa. 7L -kirjainta koostuvat sanoista: leikki, lukeminen, luovuus, läsnäolo, liike, laatu ja luonto.

Forssan kulttuurikasvatussuunnitelmaa ohjaa 7L -kirjaimen ideologia ja lapsilähtöisyys.

7L -kirjainta ovat kaikki osa lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta varhaiskasvatuksesta toiseen asteeseen. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaan eri ikävaiheissa painotetaan tiettyä 7L -kirjaimen teemaa, joka tukee lapsen ja nuoren kasvua.

Liike

Lukeminen

Luovuus

Läsnäolo

Lapsi

Luonto

Leikki

Laatu

VARHAISKASVATUS

7L -kirjaimen teeman painopiste on leikki

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on teemassa leikki. Varhaiskasvatus tutustuu leikin ja kerronnan kautta kulttuuriin ja taiteeseen. Toimintaa ohjaa kokeileminen, oivaltaminen ja itse luodun kulttuurin edistäminen.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailut Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Forssan Kulttuuri-Axelin lastenkonserttiin Forssan torilla ja Mykkäelokuvafestivaalin Elävien kuvien teatterissa elokuussa.

Vanhempaintoimikunta/ Vanhempainyhdistys järjestää mahdollisuuksien mukaan lastenteatteriesityksiä ja lastenkonsertteja sekä retkiä.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskuksen palvelut

Forssan museo

- Esikoululaisille lita ja langan tarina -nukkeopastus
- Ipanapäivä Ronttismäellä toukokuussa

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

- Esikoululaisille soitinkokeilua
- konsertteja

Forssan Kuvataidekoulu

- Monialaiset kuvataiteen työpajat mm. rentouttava maalaus

Forssan kirjasto

- esikoulun lukupassi, kirjavinkkaus ja Kurttuuli- kierros
- tarinatuokiot ja kirjavinkkaus varhaiskasvatukselle
- satupassi

Tapahtumat

- Perhelauantai
- Lapsiperhelauantai lokakuussa
- Lasten oikeuksien päivänä vaihtelevia esitysohjelmia marraskuussa
- Helmin päivän laulajaiset toukokuussa torilla

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

"Meidän kaupunkipuisto" -kaupunkitaidenäyttely

(joka toinen vuosi yhdessä koulujen kanssa, seuraavan kerran vuonna 2018)

Varhaiskasvatuksen kevätnäyttely vinkkelissä

(joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuonna 2019)

Tuet aikuiselle

Kuvataidekoulun koulutukset

Verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen (Kuvio ry) lastenkulttuuriseminaari huhti- / toukokuussa vaihtelevin teemoin ja painopistein.

1. ja 2. luokkalaiset

7L -kirjaimen teeman painopiste on lukeminen

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on lukemisessa. 1. ja 2. luokkalaiset oppivat lukemaan ja yleisesti internetin toimintaa. Tavoitteena on herättää mielenkiinto lukemisesta ja lukuharrastusta kohtaan.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailut Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Mykkäelokuvafestivaaliin elokuussa ja Mahdollisuuksien tori -tapahtumaan syyskuussa sekä muihin tapahtumiin.

Vanhempaintoimikunta/ Vanhempainyhdistys tarjoaa kykynsä mukaan teatteriesityksiä, konsertteja ja retkiä.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskuksen palvelut

Forssan museo

- Pimeät museokierrokset
- vierailu Ronttismäen tehtaalaismuseossa
- valokuvaussuunnistus

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

- soitinkokeilut
- konsertit

Forssan Kuvataidekoulu

- monialaiset työpajat
- Kulttuurikerho (Kuhalan 1. lk)

Forssan kirjasto

- opetustunti ajankohtaisista internetin ja somen ilmiöistä
- kirja- ja musiikkivinkkaus kirjailijavierailut
- lukudiplomi

Tapahtumat

- Perhelauantai
- Lapsiperhelauantai
- Marraskuussa Lasten oikeuksien päivänä vaihtelevia esitysohjelmia
- Helmin päivän laulajaiset toukokuussa torilla

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

- "Meidän kaupunkipuisto"-kaupunkitaidenäyttely
(joka toinen vuosi yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa, seuraavan kerran vuonna 2018)
- Mediataitoviikko
- Lukuviikko

Tuet aikuiselle!

Kuvataidekoulun koulutukset

Verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen (Kuvio ry) lastenkulttuuriseminaari huhti- / toukokuussa vaihtelevin teemoin ja painopistein.

3. ja 4. luokkalaiset

7L -kirjaimen teeman painopiste on luovuus

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on luovuudessa. 3. ja 4. luokkalaisten luovuutta kuvastaa yhdessä tekemisen ilo ja luovuuden moninaisuuteen tutustuminen ja eläytyminen.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailut Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Mykkäelokuvafestivaaliin elokuussa ja Mahdollisuuksien tori -tapahtumaan syyskuussa sekä muihin tapahtumiin.

Vanhempaintoimikunta/ Vanhempainyhdistys tarjoaa teatteriesityksiä, konsertteja ja retkiä kykynsä mukaan.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskuksen palvelut

Forssan museo

- vierailu Ronttismäen tehtaalaismuseoon
- valokuvasuunnistus

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

- konsertit

Forssan Kuvataidekoulu

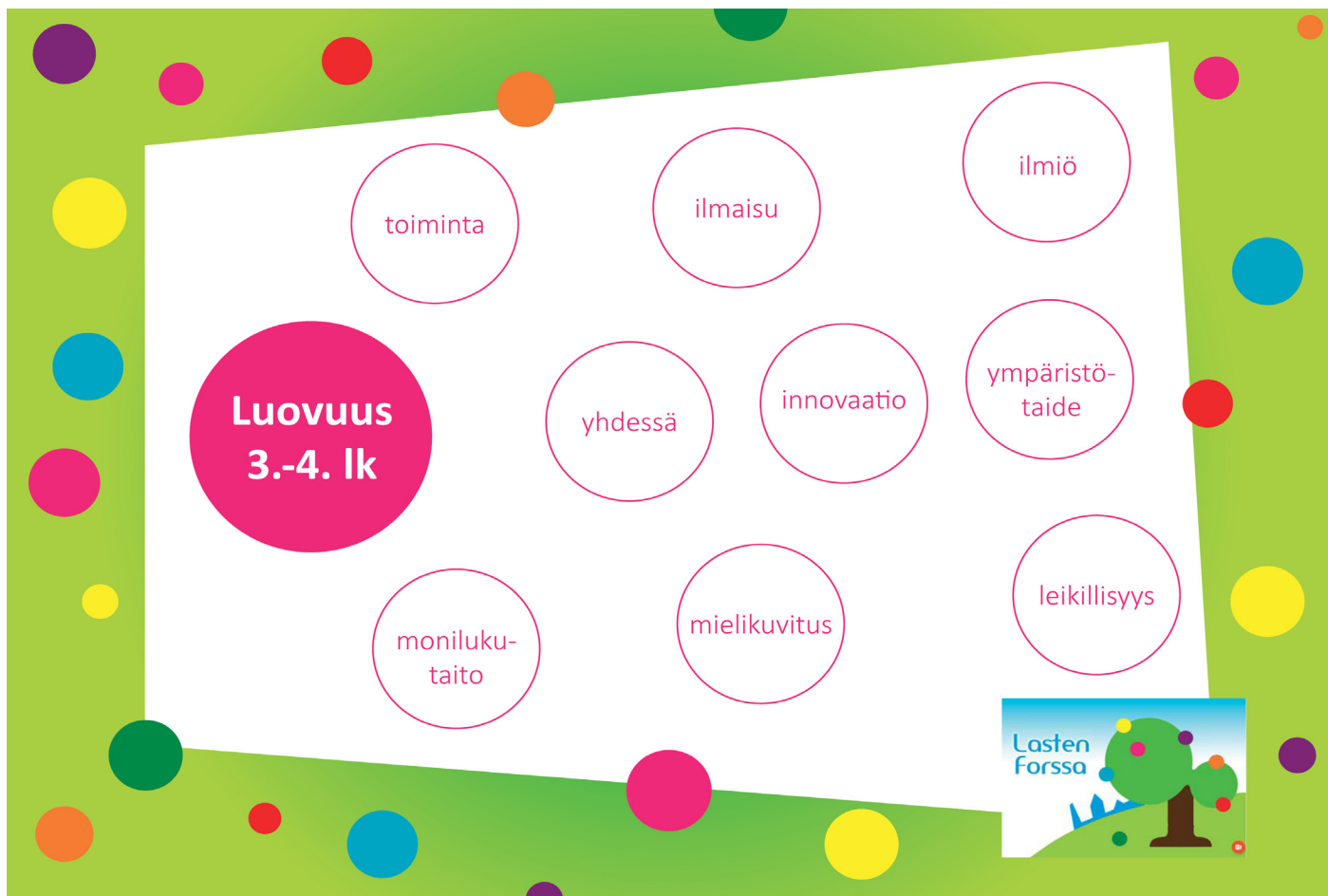
- monialaiset työpajat

Forssan kirjasto

- opetustunti ajankohtaisista internetin ja somen ilmiöistä
- tutkielmatuki
- kirja- ja musiikkivinkkaus
- aikakausilehti-info
- lukudiplomi

Pieni teatteri (tilauksesta)

- lasten teatteri esityksiä
- lastenteatteri -pajoja

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

- "Meidän kaupunkipuisto"
-kaupunkitaidenäyttely
(joka toinen vuosi yhdessä varhaiskasvatuk-
sen kanssa, seuraavan kerran vuonna 2018)
- Kulttuurivierailu (esim. ooppe-
ra)

Valtakunnallisia kulttuurikoke- muksia

- Koulujen elokuva -viikko
2. 6.10.2017
<http://www.elokuvaviikko.fi/>

Tapahtumat

- Perhelauantai
- Lapsiperhelauantai
- Lasten oikeuksien päivän kon-
sertti (Feeniksi)
- Kulttuuripassikampanja joka
toinen kevät

Tuet aikuiselle

Kuvataidekoulun koulutukset

Verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen (Kuvio ry) lastenkulttuuriseminaari huhti- /
toukokuussa vaihtelevin teemoin ja paino-
pistein. Lisäksi tablettikoulutuksia laitteen
perusteista eri sovellusten käyttöön, joita voi
järjestää tarpeen mukaan. Ryhmäkoko n.
10 henkilöä.

5. ja 6. luokkalaiset

7L -kirjaimen teeman painopiste on läsnäolo

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on läsnäolossa. 5. ja 6. luokkalaiset tutustuvat omaan kulttuuriperintöön, omaan identiteettiin ja itseilmaisuun sosiaalisessa mediassa.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailu Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Mykkäelokuvafestivaaliin elokuussa ja Mahdollisuuksien tori -tapahtumaan syyskuussa sekä muihin tapahtumiin.

Vanhempaintoimikunta/ Vanhempainyhdistys tarjoaa teatteriesityksiä, konsertteja ja retkiä kykynsä mukaan.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskuksen palvelut

Forssan museo

- Mediamysteeri -kierros

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

- konsertit

Forssan kuvataidekoulu

- monialaiset työpajat

Forssan kirjasto

- Olenko ainoa? -tarina tutkielmatuki
- aikakausilehti-info
- kirja- ja musiikkivinkkaus, kirjailijavierailut
- opetustunti ajankohtaisista internetin ja somen ilmiöistä

Pieni teatteri (tilauksesta)

- lasten teatteri esityksiä (toukokuu)
- lastenteatteri -pajoja

Kulttuuriyhdistys Kuvio ry

- mediakasvatuspajat

Tapahtumat

- Koulujen päättärit kesäkuun alussa / Nuorisotoimi
- Lasten oikeuksien päivän konsertti (Feeniks)
- Monikulttuurisuus/ Mahdollisuuksien tori syyskuussa

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

- Kehräämöalueeseen toimijoinen (Forssan museo ja kirjasto) tutustuminen
- "Meidän kaupunkipuisto"-kaupunkitaidenäyttely

(joka toinen vuosi yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa, seuraavan kerran vuonna 2018)

Valtakunnallisia

kulttuurikokemuksia

Koulujen elokuvaviikko

2. – 6.10.2017

<http://www.elokuvaviikko.fi/>

Tuet aikuiselle

Kuvataidekoulun koulutukset

Verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen (Kuvio ry) lastenkulttuuriseminaari huhti- / toukokuussa vaihtelevin teemoin ja painopistein.

Lapsiystävällinen politiikka

Lapsiystävällisyyttä on ennen kaikkea sovittu tapa toimia lasten ja nuorten kanssa. Yhteisön jokainen aikuinen kantaa aikuisen vastuuta ja huolta lasten hyvinvoinnista. Erityisesti vastuuta ottavat Forssan kaupungin palveluksessa olevat, lasten parissa työtä tekevät ammattilaiset. He ovat sitoutuneet kasvatusta ja vapaa-aikatoimen toimintatapoihin, jotka ovat julkituotu palvelulupauksina.

Työtä ohjaa aito innostuneisuus, korkea työmoraaali, ammattitaitoisuus ja avoimuus, sekä ehdoton tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Yhteistyö ja työnjako huoltajien/ vanhempien, viranomaisten ja eri lasten kanssa toimivien tahojen kanssa on tavoitteellista, suunnitelmallista ja ennaltaehkäisyä painottavaa.

7. luokkalaiset

7L -kirjaimen teeman painopiste on liike

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on liikkeessä. 7. luokkalaiset tutustuvat oman kehon ja mielen liikkeen tutkimiseen, itseilmaisuun ja esiintymistaidon vahvistamiseen.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailut Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Mykkäelokuvafestivaaliin elokuussa ja Mahdollisuuksien tori -tapahtumaan syyskuussa sekä muihin tapahtumiin.

Vanhempaintoimikunta/ Vanhempainyhdistys tarjoaa teatteriesityksiä, konsertteja ja retkiä kykynsä mukaan.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskus

Forssan museo

- Mediamysteeri -kierros
- Axelin kapsäkki -näytelmä

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

- konsertit

Forssan Kuvataidekoulu

- Katutaiteen kulttuurikerho

Forssan kirjasto

- Kirjatraileri
- aikakauslehti-info
- tutkielmatuki
- kirjailijavierailut
- kirja- ja musiikkivinkkaus

Tapahtumat

- Koulujen päättärit kesäkuun alussa Forssan torilla

Valtakunnallisia kulttuurikoke- muksia

Koulujen elokuvaviikko

2. - 6.10.2017

<http://www.elokuvaviikko.fi/>

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

- Harrastemessut
- Monipuoliset, ei kilpailua painottavat, hauskat ja rennot työpajat esim. teemalla tanssi

Tuet aikuiselle!

Kuvataidekoulun koulutukset

Verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen (Kuvio ry) lastenkulttuuriseminaari huhti- / toukokuussa vaihtelevin teemoin ja painopistein.

8. ja 9. luokkalaiset

7L -kirjaimen teeman painopiste on laatu

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on laadussa. 8. ja 9. luokkalaiset tutustuvat kulttuuriin ja taiteeseen kokemuksena ja elämyksenä, taiteen ammattilaisten tuottamien esitysten ja teosten kautta.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailut Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Mykkäelokuvafestivaaliin elokuussa ja Mahdollisuksien tori -tapahtumaan syyskuussa sekä muihin tapahtumiin.

Vanhempaintoimikunta/ Vanhempainyhdistys tarjoaa teatteriesityksiä, konsertteja ja retkiä kykynsä mukaan.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskuksen palvelut

Forssan museo

- Mediamysteeri -kierros
- Akselin kapsäkki -näytelmä

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

- konsertit

Forssan Kuvataidekoulu

- monialaiset työpajat

Forssan kirjasto

- kirjatraileri
- aikakausilehti-info
- tutkielmatuki
- kirjailijavierailut
- kirja- ja musiikkivinkkaus

Tapahtumat

- Taidetestaajat -hanke 8. luokkalaisille 2017 - 2019 / seudullinen kulttuuripassi -kampanja.
- Vaikuttamisverstas

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

- Harrastemessut
- Kulttuuri teemalla valinnainen

Valtakunnallisia kulttuurikoke-muksia

- Koulujen elokuvaviik-ko 2. - 6.10.2017
<http://www.elokuvaviikko.fi/>
- Taidetestaajat -hanke (8. luok-kalaiset) <https://www.taidetes-taajat.fi/>

Tuet aikuiselle !

Kuvataidekoulun koulutukset

Verkostomaisen lastenkulttuurikeskuksen (Kuvio ry) lastenkulttuuriseminaari huhti- / toukokuussa vaihtelevin teemoin ja paino-pistein.

Lukio/ toisen asteen koulutus

7L -kirjaimen teeman painopiste on luonto

Tavoitteet

7L -kirjaimesta pääpainopiste on luonnossa. Toisen asteen koulutus tutustuu kulttuurin ja taiteen vaikuttavuuteen ja vaikuttamiseen, rajojen rikkomiseen ja uuden luomiseen.

Omatoiminen osallistuminen

Vierailut Forssan museon, Forssan kirjaston, Forssan Luontomuseon, Wahren-opiston, Kuhankosken Killan ja muihin näyttelyihin.

Osallistuminen Mykkäelokuvafestivaaliin elokuussa ja Mahdollisuksien tori -tapahtumaan syyskuussa sekä muihin tapahtumiin.

Oppilaskunta tarjoaa teatteriesityksiä, konsertteja ja retkiä kykynsä mukaan.

Oman alueen kulttuurikokemukset / Wahren-keskuksen palvelut

Forssan museo

- opastetut näyttelyt

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

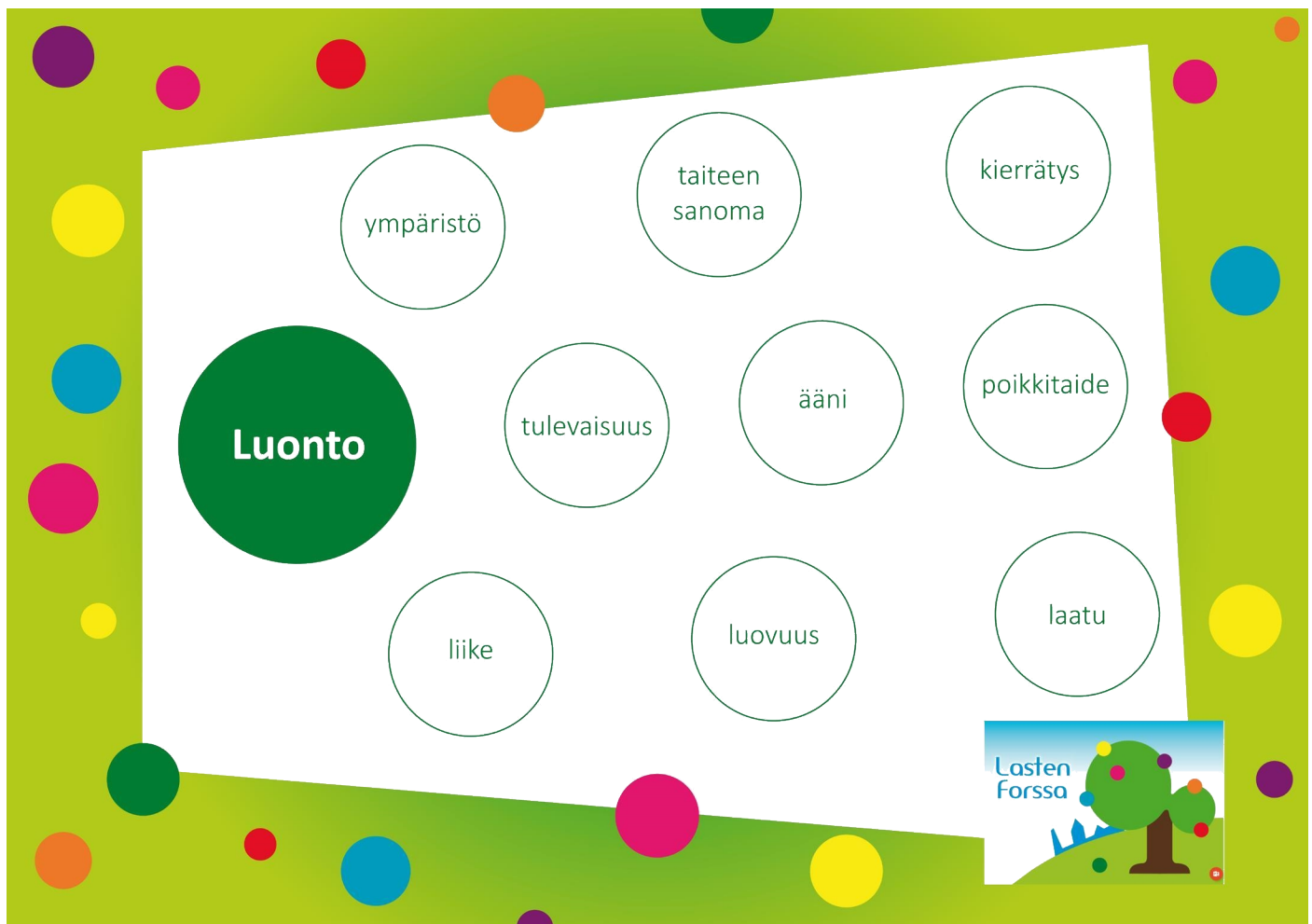
- konsertit

Forssan Kuvataidekoulu

- monialaiset työpajat

Forssan kirjasto

- kirjastopalvelut opiskelun tukena -tutustuminen

Tapaukset

- Vaikuttamisverkko

Yhteiset teemaviikot ja vierailut

- Harrastemessut
- Kulttuuri teemalla valinnainen esim. Soiva Taidenäyttely valinnaiskurssi lukiossa, elokuva

Tuet nuorelle aikuiselle!
Nuorten työpaja www.tyovoitto.fi
Nuorisoneuvoja ja etsivä nuorisotyö
www.fstky.fi

KULTTUURITYÖRYHMÄ

Kulttuurityöryhmä koostuu kunnan toimijoista, jotka tekevät yhteistyötä kulttuuri- ja taidealojen toimijoiden kanssa.

Kunnan päiväkodeille ja kouluille nimetään kulttuurivastaavat, joihin toimijat voivat olla yhteydessä yhteistyö ja muista mahdollisuuksista kulttuurin ja taiteen alalla.

Tehtävät ja tavoite

- kehittää alueen kulttuurikasvatusta ja lasten ja nuorten kulttuuripalveluita
- pitää yllä keskustelua yhteistyöstä ja kehittää yhteistä toimintaa
- vuosittain tammikuussa koostaa tulevan kauden kulttuurisuunnitelman linjaukset kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti
- keskustellaan tarvittavista koulutuksista ja kehitysideoista

WAHREN-KESKUKSEN PALVELUT / POLUT

Kirjastopolku

Kirjaston toiminta-ajatuksen mukaisesti Forssan kaupunginkirjaston tarkoitus on tarjota kaikille lapsille ja nuorille tasavertainen mahdollisuus niin oppia ja sivistää itseään kuin myös harrastaa lukemista ja löytää erilaista tekemistä vapaa-ajalleen.

Kirjaston tarjoamissa palveluissa on laaja näkökulma nykymaailmassa tarvittaviin tietoihin ja taitoihin, ja kirjasto toimii varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppimistavoitteiden tukijana.

Monipuolisella kokoelmallaan kirjasto antaa mahdollisuuden niin harjaannuttaa monilukutaitoa kuin harrastaa monimediaisessa ympäristössä. Kulttuurikasvatussuunnitelman palveluilla lapsia ja nuoria ohjataan monipuolisen kirjallisuuden ja lukemisen pariin, opastetaan tiedonhallintataitojen oppimiseen sekä käyttämään ja toimimaan digitaalisessa ympäristössä.

Museopolku

Forssan museo tarjoaa varhaiskasvatuksesta nuoriin aikuisiin tietoa paikallishistoriasta, kulttuuriperinnöstä, museo- ja arkistotyöstä. Museon toiminta tarjoaa ohjattua toimintaa ja mahdollisuuden itsenäiseen oppimiseen. Forssan museo ei ota pääsymaksua alle 18 -vuotiaista vierailijoista.

Taidepolku

Taidepolku haastaa lapset ja nuoret luomaan omaa taidetta ja kulttuuria. Etsimään oman persoonallisen tavan ilmaista itseään ja toimia yhteistyössä muiden kanssa luoden yhteisötaidetta. Taidepolun toimintaa tukevat Kuvataidekoulu ja Wahren-opisto.

Sävelpolku

Musiikkiopisto tarjoaa musiikkikasvatusta varhaiskasvatuksesta toisen asteen oppilaisiin Sävelpolun toiminnalla. Opettaen musiikin perusteita ja tukien omaa esiintymistaitoa.

OMAN ALUEEN KULTTUURIKOhteet

FORSSAN MUSEO

KIRJAVAN KANKAAN KAUPUNKI
-perusnäyttely

Museon perusnäyttely Kirjavan kankaan kaupunki kertoo elämästä Forssassa ja sitä ympäröivällä maaseudulla 1800-luvulta 1970-luvulle.

Tarina alkaa ajasta, jolloin Jokioisten ja Wiksbergin mahtikartanoiden välissä oli vain j o u k k o kyläpahasia. Vuonna 1838 Jokioisten kartanon verkatehtaan johtajaksi saatiin ruotsalainen Axel Wahren, tekstiilisuvun jälkikasvu, Euroopasta oppinsa saanut värjärimestari. Verkatehdas alkoi taas menestyä, mutta Wahren halusi enemmän. Vuonna 1847 hän perusti Kuhalankosken partaalle Kehräämön, joka sai nimekseen Forssa. Kehräämön ympärille alkoi kasvaa tehdaskylä, josta tuli kauppala ja myöhemmin kaupunki.

Kehräämö sai rinnalleen kutomon, lankavärjäämön ja kangas-

painon. 1900-luvulle tultaessa Forssa oli Suomen johtavia teollisuuspaikkakuntia, jonka markkinavalttina oli painettu puuvillakangas. Kylästä tuli kauppala. Vuonna 1934 Forssa-yhtiö ja Finlayson yhtyivät, kutomonalue sai katoilleen komeat Finlaysonkyltit, ja Finlayson sai itselleen kangaspainon, jonka yhteydessä alettiin myös suunnitella kangasmalleja.

Menestyvän teollisuuden ohella kauppalassa eli vahvana myös kotiseutuaate, jonka innoittamana perustettiin Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys v. 1923. Hankkeen takana oli nuori Esko Aaltonen - opettaja, historioitsija ja Forssan Lehden perustaja, josta myöhemmin kuultiin monissa yhteyksissä. Aaltosen tovereineen perustaman museoyhdistyksen kokoelmille perustuu tämä näyttely.

1960-luvulla kauppalasta tuli kaupunki. Tekstiilitehtaan lisäksi kau-

punkiin saatiin toinen mahtava tehdas. Humppilan poika Armas Puolimatka perusti kaupunkiin Rakennusvalmisteiden, valmistamaan betonielementtitaloja Suomeen ja Neuvostoliittoon. Näyttely ulottuu Rakennusvalmisteiden myötä 1990-luvulle.

Historian virstanpylväiden ja teollisuuslaitosten jyhkeiden seinien suojissa ihmisistä ja heidän elämästään rakentui kaupungin todellisuus. Siitä kertoo Kirjavan kankaan kaupunki.

RONTISMÄEN TEHTAALAISMUSEO

Idyllisen Kalliomäen 2. linjalla sijaitseva Rontismäen tehtaalaismuseo esittelee kolme asuinrakennusta ja ulkorakennuksen esimerkkinä tehtaalaisten asuinoloista 1870-luvulta 1930-luvulle. Tehtaalaismuseo on avoinna kesäisin ja muulloin tilauksesta. Kesäisin museoalueella on yhteislaulua ja muita pieniä tapahtumia.

Avoinna kesä-elokuussa. Keväisin ja syksyisin tilauksesta.

Lisää tietoa: <http://www.forssan-museo.fi/>

FORSSAN KIRJASTO

Forssan kirjastosta löytyy laajain noin 145 000 niteen kokoelma erikielisiä kirjoja, sarjakuvia, lehtiä, kielikursseja, karttoja, tietokirjoja, musiikkiäänitteitä, nuotteja, elokuvia sekä tietokone- ja konsolipelejä, jotka tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet harrastaa ja oppia, voi esimerkiksi tutustua rauhallisessa nurkkauksessa itseään kiinnostavaan aineistoon tai vaikkapa pelata lauta- ja konsolipelejä.

Mikäli lukeminen tuottaa vaikeuksia, on kirjastossa niin aikuisten kuin lasten ja nuortenkin osastolta lukemisesteisille aineistoa. Lainattavissa on isotekstisiä kirjoja, selkokirjoja sekä Celian aineistoja.

Lisäksi valikoimaan kuuluu äänikirjoja sekä e-aineistona kirjoja, lehtiä ja musiikkia. Eri aineistojen käyttöön on mahdollisuus saada opastusta ja neuvontaa aina kirjaston neuvontapisteestä tai varata vasten varaamalla aika digiopastuksiin.

Kirjastossa on myös kotiseutukokoelma, johon voi tutustua kirjas-

ton tiloissa. Tämä kokoelma pitää sisällään Forssaa käsittelevää aineistoa ja forssalaisten henkilöiden julkaisemia teoksia.

Kirjaston osastoilla on myös monesti erilaisia aineistonäyttelyitä ajankohtaisista asioista. Lisäksi vuoden mittaan kirjastossa järjestetään erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä, joiden osalta kannattaa seurata kirjaston internet-, instagram- ja facebook-sivuja. Lisää tietoa: <http://www.louna-kirjastot.fi/>

FORSSAN SEURAKUNTA (kirkot, kirkkomaat)

Forssan kirkko
I linja 4, Kalliomäki , 30100
Forssa

Forssan kirkko valmistui 1917 sisällissodan keskelle. Se vihittiin käyttöönsä 15.9.1918. Jo pitkään forssalaiset olivat halunneet omaa kirkkoa ja seurakuntaa. Vasta useiden kokousten ja tarmokkaiden valmistelujen jälkeen kirkon rakentaminen toteutui. Erityisesti vapaaherra Palmen vei hanketta eteenpäin

ja järjesteli Forssa-Yhtiöltä lahjoituksia. Yhtiön avulla oli saatu jo hautausmaa-alue 1909, kapelli sinne Rudolf Meyerin lahjoittamana 1910 sekä pappila rakennetuksi tulevan kirkon viereen 1911.

Koijärven kirkko

Kojontie 94, 31130 Koijärvi

Kojolaiset olivat suunnitelleet omaa kirkkoa Kokon kylään. Piirustuksetkin olivat jo valmiina, mutta kustannukset pelottivat. Ratkaisuksi tuli uuden seurantalonsä muuttaminen kirkoksi, kun seurakunnan itsenäistyminen läheni. Rakennus tehtiin vuosina 1920-1922 metsänhoitaja M.J. Kallion piirustusluonnosten mukaan. Tämä Kojon seurantalo otettiin seurakunnan käyttöön ja vihittiin kirkoksi 16.12.1923. Vihkimisen toimitti Tampereen hiipakunnan piispa Jaakko Gummerus. Kirkon ulkosivuja korjattiin v. 1929 - 1930, ja 1953 sisäkäynti muutettiin rakennuksen itäpäätyyn. Sisätilojen peruskorjaus tehtiin 1992 arkkitehti Sampo Kyanderin piirustusten pohjal-

ta. Puukirkon ulkosivut saivat 1997 uuden vaalean värisävyn.

FORSSAN LUONTOMUSEO

Forssan luonnonhistoriallinen museo esittelee Lounais-Hämeen luontoa ja luonnonsuojelutyötä. Museo sijaitsee Forssan Kehrämmöalueella. Museossa on esillä noin 6.000 esinettä, mm. kattava kokonaisuus suomalaisista ja erityisesti lounaishämäläisistä linnuista ja nisäkkäistä.

Lisää tietoa:

http://www.lounaisluonto.net/museo/about/?ref=page_internal

FORSSAN ELÄVIEN KUVIEN TEATTERI

Forssan Elävien kuvien Teatteri on maamme ensimmäinen maaseutuelokuvateatteri ja se on entisoitu alkuperäiseen asuunsa.

Syys- ja kevätkaudella viikottaisia elokuvaensi-iltoja sekä baletti-, ooppera- ja konserttilähetyksiä ympäri maailmaa.

Teatteri toimii vuosittain järjestettävien kansainvälisten Mykkäelokuvafestivaalien päänäyttämönä ja sitä on mahdollista vuokrata kokous- ja yksityiskäyttöön. Forssan Elävien kuvien teatterin lehtereille mahtuu 77 henkilöä.

Lisää tietoa:

<http://www.elavienkuvienteatteri.fi/>

FORSSAN TEATTERI

Teatteri tarjoaa palan taivasta ja palan maata. Se vie satujen linnoihin ja arjen harmauteen. Teatterissa tapahtumat ovat melkein käsin kosketeltavissa, mutta kuitenkin hetkessä ohi. Jäljelle jää vahvoja tuntemuksia ja elämyksiä. Juuri siinä on teatterin viehätys!

Forssan Teatteri on ammattijohdoinen harrastajateatteri, joka on toiminut nykyisessä muodossa vuodesta 1980 asti. Teatterin tavoitteena on tarjota laadukkaita ja mieleenpainuvia kulttuurielämyksiä lähialueen asukkaille. Teatteri elää ajan hengessä menneitä unohtamatta, ja

viime vuosina tuotannossa onkin haluttu painottua erityisesti kotimaiseen nuoreen draamaan. Näyttämölle valmistuu joka vuosi jotain lapsille ja aikuisille – varmasti jotain jokaiselle.

Lisää tietoa:

<http://www.forssanteatteri.fi/>

PATSASKIERROS

Materiaali tulossa kunnan nettisivuille!

VALTAKUNNALLISET

Lastenkulttuurifoorum

<http://www.lastenkulttuuri.fi/osallistu-ja-verkostoidu/valtakunnallinen-lastenkulttuurifoorumi/>

EDUCA 26. -27.1.2018

<http://educa.messukeskus.com/>

Kulttuuriyhdistys Kuvio ry

Leka - verkostomainen lastenkulttuurikeskus, Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton jäsen